

POSITION PAPER

Aan: Tweede Kamercommissie VWS

Plaats/ datum: Utrecht 26 april 2024

Onderwerp: inbreng KNMG en GG Commissiedebat leefstijl 16 mei 2024
'Gezondheidsbevordering is langdurig investeren in gelijke kansen op gezondheid'

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie VWS,

Op 16 mei vindt het commissiedebat met staatssecretaris van Ooijen plaats over leefstijl. In de spreekkamer zien artsen dagelijks dat niet iedereen gelijke kansen heeft op gezondheid en daarom leveren wij graag samen met de Gezonde Generatie een bijdrage aan dit debat.

Iedereen in Nederland verdient een eerlijke kans op een zo gezond mogelijk leven. Dat is nu niet zo. Mensen in de laagste sociaaleconomische positie overlijden gemiddeld 8 jaar eerder dan mensen in de hoogste sociaaleconomische positie. En zij leven gemiddeld 23 jaar in minder goed ervaren gezondheid. Deze grote gezondheidsverschillen zijn niet alleen onacceptabel, maar geven ook een grotere druk op het gezondheidszorgsysteem. Daarom roepen wij de commissie op om te pleiten voor concrete en doeltreffende beleidsmaatregelen die de gezondheid van de bevolking, en in het bijzonder van mensen in een lage sociaaleconomische positie, verbeteren.

Vanuit de artsenfederatie KNMG en de Gezonde Generatie vragen we uw aandacht voor de volgende maatregelen:

- Neem bewezen effectieve leefstijlmaatregelen op het gebied van roken, alcohol en voeding om een gezonde generatie te realiseren.
- Kies voor vaststellen en uitvoeren van langetermijngesondheidsbeleid met heldere doelen en structurele meerjarige financiering van maatregelen die gezondheid bevorderen.

1. Voer bewezen effectieve leefstijlmaatregelen in voor een gezonde generatie

Uit onderzoek is gebleken welke maatregelen daadwerkelijk effect hebben. Deze worden helaas nog onvoldoende ingezet. Belangrijke stappen naar een gezondere leefstijl zijn de invoering van de wet 'Rookvrije Generatie', het beperken van de beschikbaarheid van alcohol, het gezonder maken van de voedselomgeving en leerlingen meer laten bewegen gedurende de schooldag.

Roken

Roken is de grootste oorzaak van gezondheidsverschillen. Om iedereen een gelijke kans op gezondheid te bieden, is het van het grootste belang om ervoor te zorgen dat jongeren niet beginnen met roken of vaperen. De afgelopen jaren zijn al veel maatregelen genomen, zoals het verhogen van de prijs en het beperken van het aantal verkooppunten bij roken. Door de introductie van nieuwe tabaksproducten zoals vapes worden jongeren aan het roken gebracht. Met als resultaat dat een kwart van de jongeren nog steeds rookt.

- Wij vragen u om er bij de staatssecretaris op aan te dringen een wet 'Rookvrije Generatie' in te voeren waarbij de wettelijke leeftijd voor tabaksverkoop jaarlijks met een jaar wordt verhoogd. Dat geldt dan voor alle 'rookwaar of tabak- en aanverwante producten, dus ook vapes.

Alcohol

Alcoholgebruik vergroot de kans op 7 soorten kanker en nog 200 andere lichamelijke en mentale ziekten. Ook speelt het een grote rol bij verkeers- en arbeidsongevallen, en geweldsincidenten. De maatschappelijke kosten van alcoholgebruik liggen jaarlijks tussen de 2,3 en 4,2 miljard euro.

- Wij vragen u om er bij de staatssecretaris op aan te dringen het advies van de Wereldgezondheidsorganisatie te volgen, die adviseert om schadelijk alcoholgebruik te voorkomen en terug te dringen door het verhogen van de prijs van alcohol, het beperken van de beschikbaarheid ervan en het verbieden van alcoholmarketing.

Voeding

Op dit moment heeft de helft van de volwassenen en een op de acht kinderen in Nederland overgewicht. Zij lopen een vergroot risico op hart- en vaatziekten, kanker en andere ziekten. Het is belangrijk om maatregelen te nemen om een gezondere voedselomgeving te creëren, waardoor het voor mensen gemakkelijker is om gezonde keuzes te maken.

- Wij vragen u dan ook om er bij de staatssecretaris op aan te dringen gezond voedsel goedkoper, beter verkrijgbaar en aantrekkelijker te maken. Bied meer gezonde voeding aan op plekken waar veel kinderen komen, zoals scholen en sportkantines.
- Maak bewerkte producten gezonder door wettelijke maatregelen die producenten dwingen minder suiker (zoals slimme suikertaks), zout en verzadigd vet aan producten toe te voegen.
- Pak door met het maken van wetgeving die kindermarketing verbiedt. Dit gaat om eten dat niet in de Schijf van Vijf staat. Dit moet gelden voor reclame op internet (online) en op plekken zoals winkels en straat (offline). Er is al een begin gemaakt met de voorbereiding, het is belangrijk dat hier niet nog meer vertraging in komt.

2. Kies voor lange termijnbeleid en structurele meerjarige financiering

Gezondheidsbevordering vereist niet alleen het bevorderen van een gezonde leefstijl, maar ook het waarborgen van duurzaam en consequent gevoerd beleid en stabiele meerjarige financiering, met gerichte inspanningen om gezondheidsverschillen terug te dringen en de bestaanszekerheid te versterken.

Wij onderscheiden, net als de SER¹ en RVS², de volgende fundamentele aspecten die noodzakelijk zijn om dit te bewerkstelligen:

1. Wettelijk kader en toezicht: Om de continuïteit en focus op het gebied van volksgezondheid te garanderen, is het essentieel om gezondheidsdoelen wettelijk vast te leggen en een regeringscommissaris aan te stellen die de naleving hiervan bewaakt. Deze stappen vormen de basis voor een effectief en duurzaam gezondheidsbeleid.
2. Health in and for all Policies: Het verbeteren van de volksgezondheid vereist een integrale aanpak waarbij alle overheidsdepartementen betrokken zijn. Gezondheid moet een centrale overweging zijn bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid, ongeacht het specifieke

beleidsterrein. Door consequent te kiezen voor gezondheid, kunnen we de kwaliteit van leven voor iedereen verbeteren.

3. Structurele investeringen in gezondheidsbevordering: Om effectieve gezondheidsmaatregelen te kunnen implementeren en de gezondheid van de bevolking op lange termijn te verbeteren, is het noodzakelijk om jaarlijks voldoende financiële middelen te reserveren voor gezondheidsbevordering. Deze structurele investering in gezondheidsbevordering is van cruciaal belang voor het creëren van een gezonde samenleving.

- Wij vragen u om er bij de staatssecretaris op aan te dringen om gezondheidsdoelen wettelijk te verankeren en gezondheidscommissaris aan te stellen; zich in te zetten voor langetermijn en integraalbeleid en structurele meerjarige financiering te realiseren.

Artsenfederatie KNMG en de Gezonde Generatie

De landelijke artsenfederatie KNMG is een samenwerkingsverband van acht partners: de Federatie Medisch Specialisten, de Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid (KAMG), de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD), de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB), de Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde (NVVG), de Vereniging van Specialisten in ouderengeneeskunde (Verenso) en De Geneeskundestudent. Onze achterban bestaat daarmee uit ruim 65.000 artsen.

De Gezonde Generatie is een initiatief van 22 samenwerkende gezondheidsfondsen. Zij streven gezamenlijk naar langer gezond leven en werken opgeteld met duizenden vrijwilligers en hebben meer dan 5 miljoen donateurs.

Wij volgen het debat over leefstijl op de voet. Mochten er over bovenstaande en/ of gerelateerde punten nog vragen zijn, dan horen wij dat graag. Voor meer informatie kunt u contact met ons opnemen via Emily Kraaijenbrink, Adviseur Public Affairs KNMG, telefoon 06 - 23 975 238 , of e-mail e.kraaijenbrink@fed.knmg.nl

Met vriendelijke groet

René Héman
Voorzitter artsenfederatie KNMG

Diena Halbertsma
Portefeuillehouder preventie, bestuur
samenwerkende gezondheidsfondsen